

INTERNÝ RIADIACI AKT č. 8/2017

Vec: **Smernica o prenose utajovaných skutočností prostriedkom šifrovej ochrany informácií**

Vypracoval: Kancelária prezidenta, oddelenie bezpečnosti, osobitné pracovisko FR SR

Účinné od - do: 1. marca 2017

Stupeň utajenia: Nie je predmetom utajovaných skutočností

Sprístupnenie verejnosti: Nie

Zrušenie iného IRA: Nie

Určený: Pre finančnú správu

Úvod

1. oddiel Vymedzenie pojmov

2. oddiel Úlohy v oblasti zabezpečenia prenosu utajovaných skutočností prostriedkom

šifrovej ochrany informácií

3. oddiel Manipulácia s utajovanou skutočnosťou prenášanou prostriedkami šifrovej ochrany informácií

Obsa

4. oddiel Používanie šifrovacieho prostriedku

5. oddiel Základné princípy práce so šifrovacím prostriedkom APSD ver. 2.0

6. oddiel Záverečné ustanovenie Príloha

č. 1 Vzor prevádzkového denníka

Príloha č. 2 Vzor záznamu o prevzatí prostriedku šifrovej ochrany informácií

Príloha č. 3 APSD-Klient - návod na obsluhu

Úvod

- (1) Účelom tejto smernice je stanoviť postup pri prenose utajovaných skutočností stupňa utajenia „Vyhradené“ prostriedkom šifrovej ochrany informácií (ďalej len „ŠOI“) medzi odborom boja proti podvodom sekcie boja proti podvodom a analýzy rizík (ďalej len „OBPP“) a daňovými úradmi (ďalej len „DÚ“) a opatrenia smerujúce k zamedzeniu vyzradenia, zneužitia, poškodenia, neoprávneného rozmnoženia, zničenia, straty alebo odcudzenia utajovanej skutočnosti v súlade
 - a) so zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“),
 - b) s vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 453/2007 Z. z.“),
 - c) s vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 336/2014 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení neskorších predpisov,
 - d) s vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 340/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o ŠOI v znení vyhlášky č. 136/2016 Z. z.,
 - e) s vyhláškou Národného bezpečnostného úradu č. 339/2004 Z. z. o bezpečnosti technických prostriedkov.
- (1) Povinnosti používateľov (zamestnancov DÚ a OBPP) a postup pri prenose utajovaných informácií šifrovacím prostriedkom je opísaný v odsekoch 8 až 24 tejto smernice.
- (2) Zamestnanci DÚ a OBPP, ktorí budú pracovať s prostriedkom ŠOI, musia byť držiteľmi platného osvedčenia Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „NBÚ“) na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami a musia byť držiteľmi platného potvrdenia NBÚ o vykonaní skúšky bezpečnostného zamestnanca v oblasti ŠOI.
- (3) V prípade, že zamestnanec DÚ a OBPP potrebuje utajovanú skutočnosť v elektronickej podobe transformovať na utajovanú písomnosť, postupuje pri manipulácii s utajovanou písomnosťou podľa platnej legislatívy a podľa smernice č. 22/2016 o administratívnej bezpečnosti (ďalej len „smernica o administratívnej bezpečnosti“).

1. oddiel Vymedzenie pojmov

(1) Na účely tejto smernice sa rozumie:

a) **zamestnancom**

1. colník vykonávajúci štátnu službu podľa zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov,
2. zamestnanec vykonávajúci štátnu službu podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
3. zamestnanec vykonávajúci prácu vo verejnom záujme podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov,

a) **bezpečnostným zamestnancom (ďalej len „BZ“)** na vykonávanie úloh prezidentom písomne poverený zamestnanec

1. osobitného pracoviska Finančného riaditeľstva SR (ďalej len „OP FR SR“),
2. OBPP a DÚ,

a) **oprávnenou osobou** zamestnanec finančnej správy, ktorý je určený na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami podľa platného zoznamu funkcií, pri ktorých výkone sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami alebo ktorému oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona,

b) **osobitným pracoviskom** na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona prezidentom finančnej správy zriadené pracovisko FR SR v rámci oddelenia bezpečnosti kancelárie prezidenta,

c) **pôvodcom utajovanej skutočnosti** právnická alebo fyzická osoba, ktorá je oprávnená rozhodnúť, že informácia alebo vec¹ je utajovanou skutočnosťou, určiť stupeň utajenia a rozhodnúť o zmene alebo zrušení stupňa utajenia,

d) **správcom informačného systému** zamestnanec poverený výkonom kontroly dodržiavania bezpečnostných zásad; správca informačného systému vykonáva správu systému a jeho zdrojov, kontroluje funkčnosť informačného systému, výkon bezpečnostného správcu, správanie používateľov, stav a zabezpečenie technických prostriedkov,

e) **bezpečnostným správcom** zamestnanec poverený vykonávaním správy bezpečnostných funkcií,

f) **supervízorom** zamestnanec na úseku ŠOI, ktorý je hlavným správcom šifrovacieho prostriedku,

g) **oprávneným používateľom** zamestnanec, ktorý pracuje s prostriedkom ŠOI,

h) **manipuláciou s utajovanou písomnosťou** tvorba, príjem, evidencia, preprava, prenášanie, ukladanie, rozmnožovanie, vyradovanie, uschovávanie a akékoľvek iné nakladanie s utajovanou písomnosťou, ktorá sa zaznamenáva v administratívnej pomôcke,

i) **prostriedkom ŠOI** zariadenie určené na ŠOI a šifrové materiály,

j) **technickým prostriedkom** zariadenie alebo systém určený na vytváranie, spracúvanie, prenos, ukladanie a ochranu utajovaných skutočností,

k) **administratívnou bezpečnosťou** systém opatrení, ktorých cieľom je zabezpečiť ochranu utajovaných skutočností pri ich tvorbe, prijímaní, evidencii, preprave, ukladaní, rozmnožovaní, vyradovaní a uchovávaní alebo pri inej manipulácii,

l) **utajovanou skutočnosťou** informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojím nariadením.

¹ § 2 písm. b) a c) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. oddiel Úlohy v oblasti zabezpečenia prenosu utajovaných skutočností prostriedkom šifrovej ochrany informácií

- (1) Úlohy v oblasti zabezpečenia prenosu utajovaných skutočností prostriedkom ŠOI v pôsobnosti finančnej správy zabezpečujú alebo plnia:
- a) prezident finančnej správy ako vedúci,
 - b) zamestnanci OP FR SR, ktorí plnia úlohu supervízora a zabezpečujú odbornú spôsobilosť oprávnených používateľov,
 - c) BZ DÚ, ktorí plnia úlohy podľa vyhlášky č. 453/2007 Z. z. a plnia úlohu bezpečnostného správcu na úseku ŠOI,
 - d) zamestnanci sekcie inšpekcie a vnútornej kontroly, ktorí plnia úlohy správcu informačného systému a bezpečnostného správcu,
 - e) BZ OBPP, ktorí plnia úlohy oprávnených používateľov podľa tejto smernice,
 - f) zamestnanci, určení príslušným nadriadeným, ktorí plnia úlohy oprávnených používateľov podľa tejto smernice.

3. oddiel Manipulácia s utajovanou skutočnosťou prenášanou prostriedkami šifrovej ochrany informácií

- (1) Zásady manipulácie s utajovanými skutočnosťami:
- a) na utajované skutočnosti, ktoré sú vytvárané, spracovávané, prenášané a ukladané iba v elektronickej podobe pomocou technických prostriedkov alebo prostriedkov ŠOI, sa opatrenia administratívnej bezpečnosti nevzťahujú,²
 - b) utajovaná skutočnosť, ktorá je výstupom z technického prostriedku, musí byť označená príslušným stupňom utajenia tak, aby bola zaručená bezpečná manipulácia s ňou v súlade s podmienkami ustanovenými zákonom pre príslušný stupeň utajenia,³
 - c) ustanovenie písmena b) sa nevzťahuje na utajované skutočnosti po zašifrovaní, ktoré sú určené na prenos štandardnými komunikačnými prostriedkami,⁴
 - d) ak zamestnanec DÚ alebo OBPP postupuje podľa písmena b), vytlačí utajovanú písomnosť z technického prostriedku a zaeviduje ju v príslušnom protokole utajovaných písomností vedenom na príslušnom DÚ alebo OBPP,
 - e) ďalšia manipulácia s utajovanou písomnosťou sa vykonáva podľa platnej legislatívy a ustanovení smernice o administratívnej bezpečnosti.

4. oddiel Používanie šifrovacieho prostriedku

- (1) Technický prostriedok, na ktorom je nainštalovaný prostriedok ŠOI, slúži na spracúvanie a prenos informácií obsahujúcich utajované skutočnosti stupňa utajenia „Vyhradené“. Technický prostriedok môže slúžiť aj na spracúvanie a tvorbu neutajovaných dokumentov. Technický prostriedok nie je pripojený na žiadne sieťové informačné systémy a sieťové služby sú systémom zakázané.

² § 1 ods.2 vyhlášky NBÚ č. 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov.

³ § 5 ods.7 vyhlášky NBÚ č. 339/2004 Z. z. o bezpečnosti technických prostriedkov.

⁴ § 5 ods.8 vyhlášky NBÚ č. 339/2004 Z.z.

- (2) Každé použitie technického prostriedku oprávnený používateľ zaznamená v prevádzkovom denníku, ktorý sa vedie ku každému technickému prostriedku. V prevádzkovom denníku sa uvádza meno, priezvisko, dátum a čas začatia činnosti, dátum a čas ukončenia činnosti, opis vykonávanej činnosti na technickom prostriedku a evidenčné číslo spracovávanej utajovanej písomnosti; v poznámke uvedie meno a priezvisko osoby, ktorá sa oboznámila s obsahom dešifrovaného záznamu.
- (3) Za zavedenie prevádzkového denníka ku každému technickému prostriedku zodpovedá BZ DÚ. Vzor prevádzkového denníka je uvedený v prílohe č. 1 tejto smernice.
- (4) Každý oprávnený používateľ je povinný dodržiavať zásady administratívnej bezpečnosti, fyzickej a objektivej bezpečnosti a bezpečnosti technických prostriedkov podľa všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných NBÚ a interných riadiacich aktov vydaných FR SR.

5. oddiel Základné princípy práce so šifrovacím prostriedkom APSD ver. 2.0

- (1) Podmienky používania systému ŠOI APSD ver. 2.0 (ďalej len „ŠOI APSD“) upravuje dokument „Pravidlá na používanie systému šifrovanej ochrany informácií APSD“ (ďalej len „Pravidlá“) vydané NBÚ a Doplnok č. 1 k Pravidlám, vydaný rezortným šifrovým orgánom; tieto dokumenty sú uložené u supervízora.
- (2) Pred začatím práce so systémom ŠOI APSD musí byť každý používateľ poučený supervízorom. Toto poučenie je súčasťou záznamu o prevzatí prostriedku ŠOI. Vzor záznamu je uvedený v prílohe č. 2 tejto smernice.
- (3) Každý oprávnený používateľ zodpovedá za uloženie a používanie jemu pridelenej APSD kľúčenky a prístupového hesla a je povinný chrániť ich tak, aby nedošlo k ich zneužitiu.
- (4) Každý oprávnený používateľ je povinný dodržiavať požiadavky na prácu so systémom ŠOI APSD, stanovené návodom na obsluhu, ktorý je uvedený v prílohe č. 3 tejto smernice.
- (5) Každý oprávnený používateľ je povinný spracúvať utajované skutočnosti v elektronickej podobe len na technických prostriedkoch určených na prácu s utajovanými skutočnosťami; akýkoľvek prenos utajovaných skutočností prostredníctvom hmotného nosiča (USB kľúč a pod.) na necertifikovaný technický prostriedok sa považuje za porušenie smernice o administratívnej bezpečnosti a vyhlášky č. 453/2007 Z. z.
- (6) Oprávnený používateľ - odosielateľ pomocou APSD kľúčenky zašifruje utajovanú skutočnosť podľa „Návodu na obsluhu APSD - Klient v 2.0“, do USB portu vloží jemu pridelený prázdny služobný USB kľúč a uloží naň vzniknutý .apsd súbor, ktorý pošle adresátovi elektronickou poštou s vyžiadaním potvrdenia o prijatí.
- (7) Každý odosielaný záznam, ktorý je utajovanou skutočnosťou, musí byť označený stupňom utajenia;⁵ stupeň utajenia sa vyznačí červenou farbou na prvej strane utajovanej písomnosti v pravej hornej časti.
- (8) Oprávnený používateľ - odosielateľ môže pomocou APSD kľúčenky zašifrovať a odoslať aj neutajovaný dokument; v takom prípade postupuje podľa platného registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu.
- (9) Oprávnený používateľ - adresát uloží .apsd súbor na jemu pridelený prázdny služobný USB kľúč a zároveň skontroluje USB kľúč na prítomnosť vírusov, uloží .apsd súbor na jemu pridelený technický prostriedok pre ŠOI, prostredníctvom APSD kľúčenky .apsd súbor dešifruje.
- (10) Oprávnený používateľ - adresát sprístupní obsah doručeného súboru iba osobe, ktorá o jeho poskytnutie žiadala.
- (11) V prípade, ak oprávnený používateľ - adresát vytlačí utajovanú písomnosť z technického prostriedku, postupuje podľa smernice o administratívnej bezpečnosti; používateľ je povinný dodržiavať všetky opatrenia na zabezpečenie ochrany utajovaných skutočností vyplývajúce z platnej legislatívy.

⁵ § 3 ods. 1 písm. d) a ods. 6 zákona č. 215/2004 Z. z.

- (12) V prípade odôvodnenej potreby môže zamestnanec písomne požiadať pôvodcu utajovanej skutočnosti o zrušenie stupňa utajenia; písomnú žiadosť schvaľuje nadriadený zamestnanca; v prípade, že pôvodca utajovanej skutočnosti tejto žiadosti vyhovie, postupuje podľa vyhlášky č. 453/2007 Z. z. a smernice o administratívnej bezpečnosti.
- (13) V prípade, ak oprávnený používateľ - adresát vytlačí neutajovanú písomnosť z technického prostriedku, postupuje podľa platného registrátorného poriadku a registrátorného plánu.

6. oddiel Záverečné ustanovenie

- (1) Táto smernica nadobúda účinnosť dňa 1. marca 2017.

Bratislava, dňa 24. februára 2017

Ing. František Imrecze
prezident finančnej správy